

משמרת הכשרות

רעיונות ומושגים בתורת השו"ב והניקור, וכשרות המזון

**פנינים מבחרים, עובדות ומנתחים, שיחות וסיפורים,
מגדולי דרדרת חקודמים על חפשיה**

בענין השיכרות ביומא דפוריא

נפסק בשו"ע (ת"כ"ה ס"ב) חייב איניש לבסומי בפוריא

והרמ"א מוסיף: דאין צריך להשתכר כל כך אלא ישתה יותר מלימודו, וישן וגו'

הרבה מרבותינו הפוסקים באו עם פירושים והבנות ומסקנות שאין הכוונה להשתכר ממש

גדולי האדמו"רים ראשי הישיבות ששתו יין ומהם יצא סוד תורה נלהבים לאו כל אחד יכול לעמוד בזה

שתית יין כדי שיהיה שמח

מובא בלבוש: וצריך להשתכר עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי ארורה זרש ברוכה אסתר ארורים כל הרשעים ברוכים כל היהודים, דכשיגיע לשכרות כזה ודאי הוא שמח (לבוש סימן תרצ"ה ס"א).

על ידי השינה מחמת השתיה

לא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי

ומוסיף הלבוש: ויש אומרים (עיין רמ"א סימן תרצ"ה ס"ב) שאין צריך להשתכר כל כך, שהרבה מכשולות יבואו על ידי שכרות שהוא גורם עריות ושפיכות דמים וכמה עבירות זולתן ולפיכך לא ישתה אלא מעט יותר מלימודו, וישן, מתוך שישן לא ידע בין ארור המן וכו', ואחר המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים (לבוש סימן תרצ"ה ס"א).

חייב איניש לבסומי 'עד דלא

ידע' - ולא עד בכלל

וביד אפרים מובא: ולי הצעיר נתפרש בחזיון לילה, שהכוונה הוא שעיקר החיוב של המשתה הוא שיהיה שרוי בשמחה, כדכתיב (תהלים קד, טו) **יין ישמח לבב אנוש**, ומחמת שיהיה שרוי בשמחה יהיה חדות ה' מעוזו, ויתן תודות והלל לה' על הנס מתוך הרחבת הלב, ועל דרך שאמרו (סנהדרין לח, א) אגברו חמרא

אדרדקי וכו', ולכן אין לו להשתכר יותר מדאי, שיתבלבל דעתו ולא יכיר בתוקף הנס כלל, וזהו שאמרו חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע וכו', הך 'עד' הוא ולא עד בכלל, ורצונו לומר שגדר חיוב השתיה בזה לבסומי עד גבול דלא ידע וכו', שמן הגבול הזה והלאה הוא ביטול כוונת חיוב שחייבו חכמים לבסומי כדי שיתן הלל והודאה, שכיון שיתבלבל דעתו כל כך דלא ידע בין ארור המן וכו' פשיטא שאין בו דעת ותבונה לשבח ולפאר על תוקף הנס, ואתבונן אליו בבוקר, וראיתי כי נכון הוא.

ומוישוב בזה מה שבש"ס (מגילה ז, ב) סמכו לו [למימרא זו] ענין עובדא דרבה ורבי זירא דעבדו סעודת פורים בהדידי וכו' שלכאורה הוא מעשה לסתור [שהיה התם קם רבה ושחיתא רב זירא], וקצת פוסקים (ר"ן מגילה ג, ב) בשם רבינו אפרים הובא בב"י ריש סימן תרצ"ה ובס"ז סק"ב) כתבו שהכוונה הוא שמזה יש ללמוד שאין הלכה כרבה בהא, ולפי מה שכתבתי יש לומר דאדרבא מיתא סייעתא מזה שמה שחייבו לעשות אותם ימי משתה

השתיה מצוה ולא חוב

דברי הלקט יושר: וזה לשון תשובת מהר"ל זצ"ל (שר"ת מהר"ל סימן נו): הא דאמרו רבנן (מגילה ז, ב) מחייב לבסומי וכו' ודאי מצוה היא בעלמא, והכי משמע לישנא דמחייב איניש וכו' ולא קאמר סעודת פורים כך דינא וכו"ג, וטעמא, ד"ימי משתה" כתיב (אסתר ט, כב) ואיכא משתה בלא שכרות, תדע דרב יוסף יליף מיניה (מגילה ח, ב) שאסור בתענית, מכלל דנפק בלא שכרות ובסומי כולי האי (לקט יושר, דרש לפורים).

שתית יין בפורים - לזכרון ניסי

פורים שנעשו על ידי משתה היין ולא לשיכרות

דברי אבודרהם: ואם תאמר, האין חייבו חכמים להשתכר בפורים, והלא בכמה מקומות בתורה מזכיר שהוא מכוול גדול השכרות, כמו נח (בראשית ט, כא) ולוט (שם יט, לג), ויש לומר, מפני שכל הניסים שנעשו לישראל בימי אחשוורוש היו על ידי משתה, כי בתחילה נטרדה ושתי מן המלכות על ידי משתה היין, שנאמר (אסתר א, י) ביום השביעי כטוב לב המלך בין אמר להביא את ושתי וגו', ובאה אסתר תחתיה על ידי משתה, שנאמר (שם ב, יח) ויעש המלך משתה גדול לכל שריו ועבדיו את משתה אסתר וגו', וכן ענין המן ומפלתו על ידי משתה היין היה, לכן חייבו להשתכר בפורים, מפני שבא הנס בעבור משתה היין שעשתה אסתר ועתה יהיה נזכר הנס הגדול בשתיית היין (אבודרהם, סדר תפילת פורים). **ולא כל אחד יכול לומר ששותה עבור לזכור הנס, העורך.**

יתבסם ביין כדי שישמח לב עניים ואביונים

דברי הכל בו: 'וחייב אדם לבסומי בפוריא', לא שישתכר, שהשכרות איסור גמור ואין לך עבירה גדולה מזו שהוא גורם לגלוי עריות ושפיכות דמים ולכמה עבירות זולתן, אך שישתה יותר מלימודו מעט, כדי שירבו לשמוח ולשמח האביונים וינחם אותם וידבר על לבם, וזו היא השמחה השלימה (כל בו סימן מ"ה).
המשך בדיון לא להשתכר בעמוד הבא

להבדיל בין השמח
ובין השכור ובין
השתיה הנאכלת ובין
השתיה אשר לא
ת' ב' ל'
(ויקרא יא, חז).

והבדיל להם
בין-ההבדלה
הטהורה, לטמאה
ובין-העוף הטמא,
לטהור
ולא-התשקצו
את-נפשתיכם
בבהמה, ובעוף
ובכל אשר תרמש
ה' א' ד' מ' ה'
אשר-הבדיל לתי
לכם, לטמא
(ויקרא כ, כה).

ע"ש פ"ק פרשת ויקרא-ומד'
י"ב אדר ב' תשע"א

תצ"ח

כלל אוהל שלום צבי
הוצאה לאור
ספרי שו"ב וניקור

יו"ל ע"י כולל אוהל שלום צבי
צוות אברכים חשובים, רבנים
שוב"ם מנקרים, משגיחים בכשרות
הבשר וכשרות המאכלים למיניהם

עורך ראשי:

הרה"צ גר' יצחק אליעזר יאקאב שליט"א
רו"כ לשו"ב וניקור "אוהל שלום צבי"
וחבר בד"ץ וועד הכשרות למשמרת

את הגליון ניתן להשיג:

באר"י: 02-537-7101

בארצה"ב: 718-6305555

באירופה: 032-486726888

פורים הוא כיום הכיפורים לא להשתכר לשם שיכרות [המשך מעמוד ראשון]

שתיית יין בפורים כדי להסיר מהאדם את דאגות לבו ויקיים מצות שמחת פורים

בשלימות - ולא נאמר להשתכר רק לבסומי

בא נא וראה את דברי בעל יסוד ושורש העבודה: והנה דקדקו חכמי הגמרא בלשונם הצח והקדוש ואמרו 'לבסומי', ולא אמרו חייב אינשי 'להשתכר' בפורים וכו', אך הרצון בזה על שמחה של מצוה לשמוח בפורים וכוונתו בוראנו י"ש נגילה ושמחה בו, נזכירה דודיו מייך שיש לנו אלוה ופטרונו כזה שעומד בתמידות למלט נפשנו מיד כל העריצים המבקשים את נפשינו, ומגודל שמחת לבו באלוהותו ית"ש ויתעלה, יתן במחשבתו הודאה עצומה לבוראנו ית"ש על הנסים הגדולים והנפלאות שעשה עמנו בימים ההם בזמן הזה, אך יש מבני אדם גם בני איש יחד עשה ואביון, אשר ירבו עצבותם, ולבם דוה עליהם כל היום מחמת איזה דאגה וצער, ואינם יכולים לדחות הצער מלבבותם [ולשמוח שמחה של מצוה, והנה היין ישמח לבב אנוש (תהלים קד, טו), כמו כל משקה משכר, על כן חייבונו חז"ל להיטיב לבו ביין ובכל משקה המשכר, ועל ידי זה דאגה בלב איש ישחנה מדעתו, כדי שיוכל להכניס בלבו שמחה של מצוה הנ"ל].

והנה אם האדם שותה משקים המשכרים מעט יותר משיעור למודו, הוא שמח וטוב לב וכל דאגותיו נשכחו ממנו ושורה בלבו רק חדוה ושמחה כידוע, ובזה מקיים ימי משתה ושמחה, וגם משיעור שתיה הראויה הנ"ל יכול גם כן לקיים אזהרת הגמרא הקדושה שיתבסס כל כך עד דלא ידע בין ארור המן וכו', כי החוש יצאיד על זה כששותה מעט יותר מכדי הרגלו ונכנס משקה המשכר בראשו, נכנס יין יצאיד סוד ומרבה דברים מה שלא היה בהרגלו ובטבעו קודם, וברוב דברים לא יחדל פשע הטעות, כי בדרך הטבע יכול אז לטעות בדבריו, וממילא יוצאים מפיו דברים הפכיים ויכול גם כן לטעות בין ארור המן לברוך מרדכי (יסוד ושורש העבודה שער המפקד פרק ז').

שתיית יין - להורות שאין היין גורם לחטא אלא יצר לב האדם

אילו שמעו אז [בעת סעודת אחרון] לקול מרדכי [שאמר להם שלא ישתתפו בו], לא הגיעו לתכלית הסכנה עצומה ממה ששתו ושכרו בסעודת אחרון [כיון שעל ידי זה נגזרה עליהם מידת שמד חז"ל (מגילה יב, א)], וכו', ולזה עיקר שתייה בפורים להורות כי בעת שתיית היין הגיע לנו הצרה הזאת, אבל [לעומת זאת] כאשר שותים יין של שמחה במצוה טובה, הרי אין היין בעצמותו גורם, רק העבירה, ולא תאמר מה נשתנה היין כשר מין נסך הלא הכל יין אחד כמאמר השוטים, כי באמת בזה הוא הארס טמון (עיקרת דבש חלק א' דרוש ג') [ובדורא הכוונה לשותת יין מיוחד המקפידים מאוד בכל ההידורים שלא יהיה בה חשך כל דהו מין נסך אפילו דרבנן זאת המצווה, ולא להשתכר הכוונה].

אף השותים יין לשמח יזהרו ביותר ששמחתם תהיה לשם שמים

דברי המטה משה: ואף אותם המשתכרים יהיו כל כוונתם לשם שמים, כדי לזכר

הנס שבא ממשתה היין, ולא כאותם המשתכרים כדי למלאות גרונו, כאשר ראית רבים בני אדם אשר המה ביין שגו פקו פליליה, ומרבים בימי הפורים האלה לעשות שחוק וקלות ראש ואינם חוששים להתפלל בימים האלה, ואדרבה מרימים קולות בשעת התפילה לקריאת מגילה ומערבבים החזן עד כי קולו לא ישמע, גם באכלם ליבם ועיניהם שם על מעדיניהם ולא נשאו את ראשם לא הביטו העולם העליון אשר ה' אלקי ישראל בא בו, ולא יחושו לא על נטילת ידים ולא על ברכת המוציא ולא על ברכת המזון, עד כי נדמה לרוב ההמון שבשני הימים האלה הותר לכל אדם לפרוק

עול תורה מעליו ומצות, וכל המרבה להיות משוגע הרי זה משוגח, וכל זה הוא בלי ספק רע ומר והוא עון פלילי, כי לא הותר לנו רק שמחה לא שחוק וקלות ראש, וכל המבטל תפילה או אינו שומע מקרא מגילה מילה במילה הרי זה חוטא ומתחייב בנפשו, ואי אפשר לכל אשר בשם ישראל יכונה לפרוק מעליו עול מלכות שמים אפילו שעה אחת.

ולא מצינו לראשונים שהיו מתעסקים בקלות ראש בפורים ח"ו, אבל בדברי מצוה היו מתעסקין כמו שאמרו ר"ל בסנהדרין (יב, ב) מכדי מפוריא לפסחא תלתין יומין ובפורים דרשינן בהלכות הפסח וכו', הרי שבימים הפורים היו דורשין בהלכות פסח, והנה [מצינו עוד ש]ביום ט"ו נצטוו לישב בכל עיר להזכיר לכל אדם לתת מחצית השקל (שקלים פ"א מ"ג), גם מהר"ל היה כותב תשובה על שאלות בפורים, ולא היו חס ושלוש מבטלים שמחת פורים, אבל זה דרכם היו מתפללים תפילתם בבית הכנסת בכל דיני תפילה ובכוונה הראויה כבכל שאר הימים, והיו שומעים קריאת מגילה מילה במילה מפי החזן ולא משיחים אפילו שיחה קלה, והיו מחלקין צדקה איש כפי מסת ידו בשמחה ובטוב לב. והיו הולכים לבתיהם והיו אוכלין ושותין ומדקדקים בנטיילת ידים ובברכת המוציא ובברכת המזון, שמחים בזכרם את כל הנסים אשר עשה ה' לאבותינו, משבחים לשמו הגדול אשר בכל דור ודור מפליא חסדו עמנו ושמחים בתלמוד תורה כמו שנאמר (תהלים יט, ט) פקודי ה' ישרים משמחי לב, וקודם כל שמחה מטיילים בשמחת לימוד תורה כדדרשינן (מגילה טז, ב) ליהודים היתה אורה (אסתר ה, טז) זו תורה, ושמחה - כלומר אחר כך שמחה, וחוזרין ומתפללין בכוונה ובשמחה, וכי יחזרו לקרות המגילה ישמעו בכוונה ובלי הפסק שום שיחת חולין ח"ו, והכל בעבודת ה' וביראתו כמו שאמר (תהלים יא, ב) עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה, וכל היוצא בעקבי הרועים לעשות את כל המעשים האלה על פי דרכם, כמוהם יהיו צאצאי ימיינו וכל אשר חפץ ה' בידו יצליח, וה' הוא האומר אליך, לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייך כי כבר רצה האלקים את מעשיך (מטה משה אות תתר"ב).

רמז לשתיית יין בפורים מן התורה [ולא רמז להשתכר] בשם החזוה מלובלין ז"ע בשם הר"ק החזוה מלובלין זצוק"ל [על הפסוק יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתה בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו חקת עולם לדורותיכם (ויקרא י, ט)] יין ושכר אל תשת אתה, יש פסיק טעמא [אחר חובת אתה] להורות שכשאתה לבדך אסור לך לשתות יין, רק כשאתה ובניך אתה, כלומר כשהאב עם הבנים ביחד, אז להלל לה' וללמוד ביחד מותר לשתות יין לשמח הלב לעבודת הש"ת, גם עוד מותר, 'בבואכם אל אהל מועד' - היינו בבואם אל הקודש להצדיק גם כן מותר לשתות לקבל הארת הצדיק בשמחה, 'ולא תמותו' - היינו הארבעה הצריכין להודות (ברכות נד, א) שניצולו מן המיתה [והסימן ח"לם חולה ים יסורים מדבר] בכדי להודות מתוך שמחה, 'חקת עולם' - היינו על ברית מילה שנקרא חק 'חוק בשאר שם' (ברכת המילה), 'לדורותיכם' - היינו על חתונה שהוא קיום דורות אז גם כן מותר, 'ולהבדיל בין הקודש ובין החול' - היינו קידוש והבדלה, 'ובין הטמא ובין הטהור' - היינו בפורים מותר לשתות עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי (אסתר דברי חכמים).

רמז לשתיית יין בפורים מן התורה [ולא רמז להשתכר] בשם החזוה מלובלין ז"ע

בשם הר"ק החזוה מלובלין זצוק"ל [על הפסוק יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתה בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו חקת עולם לדורותיכם (ויקרא י, ט)] יין ושכר אל תשת אתה, יש פסיק טעמא [אחר חובת אתה] להורות שכשאתה לבדך אסור לך לשתות יין, רק כשאתה ובניך אתה, כלומר כשהאב עם הבנים ביחד, אז להלל לה' וללמוד ביחד מותר לשתות יין לשמח הלב לעבודת הש"ת, גם עוד מותר, 'בבואכם אל אהל מועד' - היינו בבואם אל הקודש להצדיק גם כן מותר לשתות לקבל הארת הצדיק בשמחה, 'ולא תמותו' - היינו הארבעה הצריכין להודות (ברכות נד, א) שניצולו מן המיתה [והסימן ח"לם חולה ים יסורים מדבר] בכדי להודות מתוך שמחה, 'חקת עולם' - היינו על ברית מילה שנקרא חק 'חוק בשאר שם' (ברכת המילה), 'לדורותיכם' - היינו על חתונה שהוא קיום דורות אז גם כן מותר, 'ולהבדיל בין הקודש ובין החול' - היינו קידוש והבדלה, 'ובין הטמא ובין הטהור' - היינו בפורים מותר לשתות עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי (אסתר דברי חכמים).

בשם הרבי ר' ברוך ז"ע רמז לשתייה בתורה

שאלו אותו [את הר"ק רבי ברוך ממעוז ז"ע]: היכן מרומם בתורה שצריך לשתות בפורים, אמר: כתיב ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק (בראשית כא, ח), הגמ"ל הוא אותיות מגל"ה היינו שאברהם שתה ביום המגילה, על דרך אחר אמר, ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק, ויצחק נולד בפסח, ונוהגין שלא להניק הילד רק כ"ג חודש, נמצא יום הגמלו היה בפורים, [ואז נאמר] ויעש אברהם משתה גדול (בוצינא דנהורא).

דברי המשנה ברורה סימן תרצ"ה

(ד) דברי הרמ"א: בין ארור המן - שזה מפלה ראשונה שניטל נקמה רבה ממנו, ועוד טובה יתרה מזה גדולת מרדכי שבידו הקב"ה שעלה למעלה ראש, והנה קודם שנשתכר נתן בודאי תורה להשי"ע על שתי הטובות, וע"כ אחז"ל שלא יפסיק מלתן שבח ע"ז בשמחה עד שיבוא לידו כך שלא יבחינו עוד מה בין טובה זו לזו. ועיין באה"ל זוטא דמ"מ יראה להיות זהיר בענין נט"י וברכת המוציא ובהמ"ז ויהיה שמחה של מצוה, ועיין בפמ"ג שכתב דענין סעודת פורים ומתנות לאביונים ומשלוח מנות אפשר דצריך כונה ע"ז לשם מצוה:

(ה) דברי הרמ"א: וישן ומתוך שישן וכו' - וכן ראוי לעשות [פמ"ג], [וכן נהגו הרבה חסידים ואנשי מעשה, לקיים את דברי המשנה ברורה והפרי מגדים, והרבה גדולי ישראל פחדו ויעזבו מאוד מהשתכר, העוה"ד].

ובשער היצון אות ה ציטט: ט"ז והגר"א. ועיין ביד אפרים באור נחמד בזה, ומגן אברהם פירש בשם יש אומרים דאורו המן בגמטריא תק"ך כמו ברוך מרדכי ומשנתכר עד שלא ידע לחשוב הגימטריא פטור מלהשתכר עוד [וראיהם מציטטו: שצריכים להיזהר מאוד בשתייה כדת]. [שמלת אליעזר]

דברים ששמעתי וראיתי אודות שיכרות בפורים

- א. שמעתי מהרה"ג ר' יצחק ווינר שליט"א שהיה אצל הר"ק ר' יודעלע חורבין זצ"ל אב"ד ק"ק דייקוב לפני שפתח את שלוחו בפורים ענה ואמר בשם זקני בעל האהבת ישראל זצוק"ל שאמר על מה שנאמר חייב אדם לבסומי בפורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, הכוונה, שארור המן הכוונה על היצר הרע, ברוך מרדכי הכוונה על היצר הטוב, ומי שכל השנה יודע להבחין בין היצר הרע והטוב הוא יכול בפורים לשתות כדי להגיע למצב שלא ידע, אבל מי שכל השנה לא מבחין ולא ידע יזיק ויטוב בין ארור המן לברוך מרדכי אסור להשתכר לא בפורים.
- ב. שמעתי מהרה"ג המפואר ר' שמואל ארי' שטרן שליט"א ששמע מהנאון ר' שלום בראנדער זצ"ל שאמר "בבעלזא האט מען געפילעווענט דעם מהרש"א און מוסיף הכוונה: שאיתא במהרש"א (פס"ב ב"ב ד"ל) על דברי הגמרא שם ח"ן מותר לשתות בשלשה דברים ואחת מהם בפורים, ומסביר מהרש"א שסתמי חכם מותר לשתות בדבריו בפורים ולומר ששתה אף שבאמת לא ששתה, והוא הכוונה שטרפדו בבעלזא לא להשתכר בפורים.
- ג. שמעתי מהרה"ג ר' משה שיינער שליט"א ששמע מחותנו הר"ר עקיבא יוסף כהן ז"ל שהיה פורס אצל רבו מרן הגה"ג מהר"ר דושינסקי זצוק"ל גאב"ד ירושלים ע"ה"ק והיה שם אחד שהשתכר בפורים ניגש אליו מרן וסתר על לחיו ומרוב פחד הקיץ מינו ומרן לא היה מרוצה מי משתכר בפורים.
- ד. שמעתי ממנה מזקני החסידים שהיה פעם אצל מרן רשכב"ג מהר"ר זצוק"ל מבעלזא ז"ע שחסידי אחד השתכר בפורים וביקש שלא יכנס אליו ולא לראותו שבעיניו, והוסיף לומר בשם אביו מרן מהר"ר מבעלזא ז"ע שאסור להסתכל בפני אדם רשע ואדם שיכור.
- ה. שמעתי מהנאון רבי יצחק שטיין שליט"א ראב"ד קהל ראי' ה' ששמע מהרה"ג ר' הרני"מ ז"ל ששמע ממרן כ"ק אדמו"ר מהרש"א זצוק"ל שאמר ח"ו ח"ו להשתכר אני לולא שקיבילתי וראיתי מא"א בעל הקדושת יו"ט כמה לשתות, אבל בהחורים והאברכים ח"ו להשתכר.
- ו. מקובל בשם הגה"ק רבי נפתלי מוה"ש זצוק"ל חלילה וחלילה שיאבד רגע את הדעת.
- ז. ידוע שבעל האמרי חיים זצוק"ל אמר פעם על יחודי יאבד את הדעת שיכערין...
- ח. מרן רבי יוחנן מטסאלין זצוק"ל אמר: אפילו מרדכי דאף מען אויך טרינקען ווי איד ...
- ט. אומרים בשם אדמו"ר זצוק"ל: שהמשתכר נעלם ממנו צלם אלקים.
- י. עוד אמרו בשם מרן שטרן שליט"א ששמע מרדכי נאמא אלי יותר מבעל עבירה, לפי שבעת שיכרותו הכול לפניו כמישור, ואינו זוכר על מה לעשות תשובה, ובעל עבירה יודע על מה לעשות תשובה.
- יא. מובא בשם מהר"ש מבעלזא ז"ע שסופי חובתו מהפסוק ויין ישמח' לבב אנוש הם אותיות חשבון' להגיד שלא יוסף לשתות יותר משכשכור למען לא יבוא ליד שיכרות ח"ו, והר"ת של הפסוק כשמתחילין מתיבה האחרונה של הפסוק שלפני היינו הא"ץ ויין ישמח' לבב אנוש הם אותיות אלהיו לזמן שאם אין שותים רק במידה ובמשורה יכולים לבוא להמדרגה לראות את אלהיו וכו' וכו' (תפארת פשוט).
- יב. מובא בספר חק' שמלה חדשה ס' א' סעיף ז' ושחוט והבדוק ראוי שלא ישתכר בשום זמן [הכוונה גם ביום הפורים כן קיבלנו מהשו"ב"ם מדרו הישן].
- יג. ע"ד מהר"ל בסי' א' סעיף לז', שחוט, אף על פי שאינו מגיע לשכרותו של לוט יש להעבירו עד שיקבל עליו בחומות ועונשים שלא ישתכר.
- יד. ועיין עוד בספרים הקדושים שהשתיה לא משכ כפשוטו ולשם שמים ולא דווקא שיכרות רק שיתה יותר מן ההגילת: הרמב"ם על שיר, ש"ה הקדוש, יוסף קאן, מעיל צדקה, טור בקרת, סדר היום "אם שותה הרבה בודאי יזיק לו ספק", מהר"ר ז"ל, יסוד ושורש העבודה לבסומי אין הכוונה שיכרות, מהר"א אוראלי על הלבוש, דרשות חז"ל, ניומק יוסף, אמרי נועם, היעבץ, ועוד ועוד. (שמלת אליעזר)

בענין הסתכלות אסורה – מאמר רנ"א

הנסיגות בשחיטות לחר"ל ארה"ב אירופה – נמלי התעופה בכל מקום צריכים שמירה יתירה והוצר אורב בדרך ושמירת וטהרת המחשבה וכלי המעשה צריכים שמירה יתירה לכן קבענו מדור "קדושת וטהרת המחשבה והעניינים" מלוקט מתוך ספר "טהרת העין" לחר"ל אלעזר אהרן ב"ר יצחק אברהם שליט"א עם תוספות ע"י אחד מתלמידיו כולל אוהל שלום צבי לחר"ל ש"ב וניקור.

פרק ג' – התיקון – וזה הפורים

הגמ' (פסחים פו, ב): "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה, חוץ מצא", "בעל הבית היינו הקב"ה, כל מה שיאמר לך עשה" מהמצוות, "עשה", "חוץ מצא", שאם יאמר לך: צא מביתי! כענין אלישע אחר, אל תשמע לו, אלא תכנס בתשובה, כי זה חשקו של הקב"ה, אלא שרוצה לנסות אותך (שבט מוסר פרק כ"ז אות כ"א).

כשאדם יוצא לשוק, ומתיירא שלא יבוא לידי הרהור, ע"י הראיה שיראה נשים, יאמר הפסוק: "הן אראלם צעקו חוצה, מלאכי שלום מר יבכיו", וע"ז ינצל מראות (ספר המדות, ראייה).

הנה ידוע, בפעולות איברי האדם, העיניים הם שניות ללב, כי הלב מתאווה וחומד, ואז העיניים בראייתם מקיצים את שאר האיברים לגמור הפועל, וזהו הן בטוב והן בהפך.

ולכן נצטוונו להניח תפילין של ראש, שהוא אות וחותם קדוש, מכוון בין שני העיניים, להשפיע קדושה בהם שלא יפגמו; וכן תפילין של יד כנגד הלב, להשפיע בו קדושה שלא יפגם (בן איש חי הלכות, פרשת בא, שנה א').

השבוע חל פורים אסור להקל ראש ח"ו בענין שמירת עינים, ח"ו ח"ו אדרבה היצר מוסיף ביום זה להכשיל בטענה שפורים מותר לשתות אף שכל השנה אסור, פורים אם מזיק אינו חייב לשלם [באופנים שונים], אם כן תופס היצר טרעמפ [אייטש] על כן בחורים יקרים! אל לכם להתרשל בזה אין שום היתר בפורים בהסתכלות אסורה ח"ו [שמלת אלעזר].

המשך שמירת עינים יבוא א"ה

(א) ע"י שמפרסם את מעלת השומר עיניו, ואת הנזק הנגרם ע"י מי שאינו שומר, ומפיץ זאת ברבים, ומזכה את הרבים בזה, ע"ז זוכה לתקן חטאות נעורים שלו עצמו בענין הלזה, וכבר האריכו בזה בספרים הקדושים, שהמזכה את הרבים ומעוררם על חטא מסוים שלא לעבור עליו, ע"ז זוכה שהוא עצמו לא יכשל בזה, ומה שנכשל כבר נתקן ע"ז, ושכרו מרובה מאוד, ולזה רמזו חז"ל: "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו", הן שלא יכשל באותו עוון, והן שיתכפר לו על מה שכבר חטא בעבר (בספרים הקדושים, ובשם גדולים).

(ב) דע! כי לתיקון המחשבה צריך שיהיה שח עינים, ובזה מתקן מחשבתו מכל הבחינות כי אשה שלא ראה לא יבוא לחשוב עליה, ואפילו בדברי הרשות, בבגדי צבעונים השטוחים על הכותל, כי כל דבר שאדם מסתכל, יצטייר הדבר ההוא בשכלו, ונמצא פגם ובלבול במחשבה, ולא יוכל לכוון כראוי (ראשית חכמה, קדושה, פרק ח').

(ג) למד להשפיל עיניך תמיד, כדי שלא תבוא להסתכל בדבר ערוה (המניח למרן הבית יוסף, במניח מישרים).

(ד) חטא בראיית עין, יבכה עד שייזלו עיניו פלגי מים (שבט מוסר פרק י"ט אות כ"ב).

(ה) ואם אמור יאמר האדם: מכיר אני בעצמי שיש בידי עבירות גדולות סוגרות דלתי תשובה, ואם כן, לא עלי נאמרים הגדרים, ומה אני לראות או שלא לראות בעריות, דכאשר אבדתי אבדתי! דע שטועה אתה, שאין דבר שיעמוד בפני התשובה (ירושלמי, פאה א, א), וכמו שכתב בעל "ראשית חכמה" (שער הקדושה י"ז כ"א), על

מדור הסיפורים – סיפור רנ"ז-רנ"ט

מתוך ליקוט דברי ה"בית הלוי" זצוק"ל

דחינן הכא שבבית מלון – נתינת מים זה ג"כ משהו, והכא אליעזר שאל היש בית אביך מקום לנו ללון – והיינו שהי' כבבית מלון.

יש המחליק ועולה, ויש המחליק ויורד.

יש הפונה לצד ימין ויש הפונה לצד שמאל

על הכתוב (בראשית כה, כז): "ויגדלו הנערים והי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אוהלים" – מעיר רש"י: "כל זמן שהיו קטנים – לא היו ניכרים במעשיהם, ואין אדם מדקדק בהן מה טיבם, כיון שנעשו בני שלוש עשרה שנה זה פרש לבתי מדרשות וזה פרש לעבודת אלילים".

בענין זה, מספרים על הגאון רבי יוסף דוב סולובייצ'ק מבריסק, שפעם נכנס לביתו איש הדיוט שהיה מן המשכילים שהציג עצמו כחבירו מילדות של הגאון הנודע, רבי יוסף דוב, כדרכו קיבל את האיש בסבר פנים יפות, אף על פי שניכר היה מיד שהוא בור ועם הארץ ואינו מסוגל לשוחח עם הרב בדברי תורה.

תוך כדי שיחה, שהתנהלה באיטיות רבה אמר לפתע האורח לגאון: "האם זוכר כבוד הרב את מעשי הילדות שלנו, כשהיינו מחליקים זה בצד זה על השלג שנערס בהר הגבוה מאחורי העיירה שלנו?", "וודאי שאני זוכר" – השיב הרב בחיוך ובהנעת ראש, "אבל זכור לי היטב שאני הייתי מחליק ועולה, ואתה היית מחליק ויורד..." (פרפראות לתורה חלק א' עמ' 120).

סיפור דומה מסופר על אחד האדמור"ם שאירע לו מעשה דומה, וענה לעמתו "כן כן ישבנו ושכבנו יחד על ספסל אחד ועל מיטה אחת אבל אני שכבתי לצד ימין ואתה התהפכת לצד שמאל.

כמה קשה לפטר ולהדיח אדם מתפקידו

בעיר בריסק דליטא, התפרץ פעם אחת ריב בתוך העדה אודות שמש ביהכ"נ אשר בקשו להדיחו מעבודתו, ויבקשו את פני הגאון רבי יוסף דוב זצוק"ל כי גם ידו תיכון עמם.

ויתיצב הגאון על הבמתה, וישא מדברותיו לאמר: "הן מימים רבים קשה לי בעקדת יצחק, מדוע בתחלה צוה הש"י בעצמו לאברהם להעלות את בנו לעולה ואח"כ צוה ע"י מלאך שלא ישחטו? מדוע לא אמרו לו בתחלה ג"כ ע"י מלאך להעלות אותו לעולה?

"אך יש לומר, כי בשליחות כזאת – לשחוט אדם – לא היה שום מלאך רוצה לילך, אך בבשורה טובה – שלא לשחטו – חש המלאך לבשרו, כן אנכי עמדי, לוא הסכימה העיר להוסיף על שכירות השמש ר"כ אחד לשבוע – כי אז הייתי אני מן הראשונים המסכימים, אך לשחוט אדם וליטול חייו – לא אסכים עמהם (אמרים משמחי לב אות כ"ב) מאמר זה נאמר כבר בשם הגה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זצוק"ל.

הבית הלוי בבית מלון והחשבון שהגישו לו

פעם, מרן הבית הלוי התאכסן באיזה בית מלון, וכשעמד לעזוב את המלון הגישו לו חשבון שישלם, והי' כלול בחשבון 20 רובל על מים, והתפלא שצריך לשלם על מים, ואמר שעכשיו התבאר לו פשט בפסוק, דהנה כתיב בבראשית (כד, לב): "ויבא האיש הביתה ויפתח הגמלים ויתן תבן ומספוא לגמלים ומים לרחץ רגליו", וצ"ב, מה החידוש הגדול שנתן לבן לאליעזר מים לרחוץ, ואמר הביה"ל:

ש"ב מצווה על שמירת קדושת שבת ואיסורי שבת ביתר שאת - מאמר י'

מדור מיוחד ידיעות חשובות בשמירת שבת קודש מתוך ספר "לקראת שבת" שנערך ע"י הרה"ג ר' שמעון ברוך שליט"א בתוספות עניינים וביאורים ע"י עורך הגליון שליט"א

הקדמה

איתא בשמלה חדשה ס' א' סעיף ט"ז וז"ל: המחלל שבת בפרהסיא, דהיינו בפני עשרה מישראל או שהדבר מפורסם וידע שיתפרסם אפילו לא עשה אלא פעם אחת במזיד באיסור דאורייתא ואפילו לתיאבון ואפילו ראינוהו מקיים מצות שחיטה, הרי הוא כגוי, וטעם שהחמירה תורה במצות שבת יותר מכל המצוות שבתורה שכשם שהמודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה, כך המחלל שבת עוקר יסודי הדת שנתן להורות חידוש העולם כמו שכתוב (שמות לא, יז) כי ששת וגו' והמחללו כופר בעיקר.

פרק ג' - הכנות שבת-מצות והכינו

לעולם ישכים אדם לחוצאת שבת שנאמר והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו לאלתר (שבת קיז, ב)

לימוד התורה בערב שבת

יג. יש לאדם למעט קצת מלימודו (רמ"א סימן רנ"א ס"ב) בע"ש, וכ"ש משאר עסקיו (קצות השולחן סימן ע"י) כדי שיכין צרכי שבת, וכ"ז דוקא למי שאין לו מי שמכין עבורו צרכי שבת, אבל אם יש לו מי שמכין עבורו כגון ע"י אשתו או משרת, א"צ למעט מלימודו (שכנה"ג ותוספת שבת הובאו במ"ב סימן רנ"א סק"ט), ומ"מ יכין איזה דבר מצרכי שבת בעצמו (כמ"כ השו"ע סימן רנ"ז) ואפילו יש לו כמה עבדים ישתדל להכין בעצמו שום דבר לצרכי שבת.

יד. נהגו בקצת מקומות שלא קובעים ישיבה בע"ש (כה"ג

אין לזלזל במנהג הכאת המן

"נהגו התינוקות לצור צורת המן על עצים ואבנים, או לכתוב שם המן עליהן, ולהכותן זה על זה כדי שימחה שמו, על דרך 'מחה תמחה את זכר עמלק' (דברים כה, יט) ו'שם רשעים ירקב' (משלי י, ז), ומה נשתרבה המנהג שמכים המן כשקורים המגילה בבית הכנסת (אבודרהם), ואין לבטל שום מנהג או ללעוג עליו, כי לא לחנם הוקבעו".

"וקבלתי, דכשואמרים 'ארור המן' או כשמזכירין שמו ושם אשתו ובניו ומכין, שעושה הקב"ה שירגישו ההכאות כדי שיקבלו צער גדול, יען שכל הבאים לעולם כאילו בימיהם נעשה הנס, לפי שאם נתקיים עצתו לא היו באים לעולם, לכן כל הבאים לעולם צריכים לצער, לכן עושה הקב"ה שירגישו ההכאות שמכים בהזכיר שמם".

מדרש אליהו על מגילת אסתר - לבעל ה"שבט מוסר"

זצ"ל (בסיוע על ירושלמי מגילת ד"ה שם פ"ג)

"טעם שמכין המן בקריאת המגילה, מרגלא בפומייהו דאינשי שהמן לוקה במכות הללו בכל שנה ושנה בגיהנם. ונראה לומר ע"ד שדרשו רז"ל במכילתא (פר' בא) שבמכת בכורות לקו גם המצרים בכורות שכבר מתו בקברם, ובוה פירשו המפרשים: 'ויד כל בכור בארצם' (תהלים קה, לו) כמו כן בהמן - שהוא לוקה בהיותו בארץ. וזהו רמז הכתוב (שם כא, יא): 'פרימו מארץ תאבד' שרמז הרב (החיד"א) דבש לפי (מנ"פ פ' אה"מ) פרימו אותיות פורים, יעו"ש, והכוונה, כי בפורים 'מארץ תאבד' - המן הרשע שמת והרי הוא קבור בארץ, משם תאבד ע"י ההכאות".

רוח חיים להגר"ח פאלאגי זצ"ל (סי' תרצו אות ט.

הובא בס' החדש "פרדס אליעזר" עמ' רלה)

גימטריות מספר פניני ישראל

והבשר = במלאו (וי' הא בית שין ריש = 1310).

בגימ': דזה ללמדך לרבות עצים ולבונה לקבל טומאה = 1310.

הובא במג"א קנ"א סק"ו, ועי' בתורת שבת סק"ז שחולק על המג"א בזה והיינו שבעה"ב שרוצה ליכנס לישיבה ואין לו בביתו מי שיכין בשבילו אין לו ליכנס, ואין הרב המלמד בכלל זה מפני שאין מבטלים תלמוד תורה דרבים אפילו עבור מצוה עוברת (שער הציון) (וה"ה התלמידים הסמוכים על שולחן הישיבה שאין להם חובת הכנה, אינם בכלל זה).

טו. אבל מותר ללמוד דבר שיש לו קצבה כמו פירוש רש"י על הסדרה, ומנהג רבינו האריז"ל היה לקרות שנים מקרא ואחד תרגום תיכף בסיום תפילת שחרית, והיה אומר כי זהו סוד והיה ביום הששי והכינו (כה"ח ר"נ סק"ט).

טז. מיהו אם אח"כ לא ימצא לקנות, אזי לא יקבע לימודו בבוקר, ואם גם לאחר התפילה לא ימצא לקנות, יקנה תחילה ואח"כ יתפלל, אך יראה לקרוא ק"ש מקודם שמא יעבור זמנו עד שיגמור לקנות, ואין הוא בכלל מה שאמרו דאסור לעשות חפציו קודם שיתפלל דזהו חפצי שמים.

יז. ואין לחסיד להתחסד להאריך בתפילתו בע"ש יותר מדאי. [ובוודאי יש מצוה לעשות בעצמו דברים לשבת, ויש עוד מצוה גדולה לעזור לאשתו ולא ליתן לעשות הכול על בני משפחתו...] המשך יבוא א"ה

בשורה טובה

לדבנים, שוב"מ, אברכי כולל, לומדים, שוחרי תורה, ולכל יהודי...

הופיע הספר המיוחל שרבים ציפו לו

שמלה חדשה ותבואות שור המבואר

חלק ב' (עוד סוף ה' שחיטה)

זהו ג' פירושים נפלאים (שמלת אליעזר, רב תבואות, כח שור) המבארים את דברי רבינו בבחירות נפלאות ועוד חוספות רבות מתוך ספרי השו"ב והשו"ת בעניני שחיטה ובסופו ליקוט נפלא 'קיצורים חדשים' עד ההלכה למעשה בזמננו קונטרס מיוחד יוסף ומשופב ליהודי' הגנות השטות והשוואות מדברי הדי יחודה לרבני רבינו הנבחר

בן תורה יקר, שוחט ירא, רב המכשיר נאמן ואחראי! כדי לדיעת ולהבין היטב הלכות שחיטה בהיקפי הלכה למעשה הביאו ברכה אל תוך בתים... האוצר הגדול הזה.

ערוך ומבואר ע"י הגאון רבי יצחק אליעזר יאקאב שליט"א ראש כולל אוחל שלום צבי לשר"ב וניקור ורב בית המדרש תבואות שור וחבר הכ"ץ משמרת למשמרת באר"כ

800 עמודים
מלאי תוכן
ובצירוף תמונות ואיורים מרהיבים עין

בארץ ישראל: 054-845-3587 | באר"כ: 1718-630-5555
באירופה: 032-48-672-6888

מלא אהל שלום צבי
הוצאה לאור
ספרי ש"ב מקור

ניתן לקבל את הגליון כל שבוע במייל: levib@017.net.il